
Om exportafgifter och importpremier såsom botemedel mot dyrtiden

Author(s): David Davidson

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 18, häft 11 (1916), pp. 347-350

Published by: Wiley on behalf of The Scandinavian Journal of Economics

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3437404>

Accessed: 26-06-2016 20:24 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://about.jstor.org/terms>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

The Scandinavian Journal of Economics, Wiley are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*

Om exportafgifter och importpremier såsom botemedel mot dyrtiden.

Af David Davidson.

Diskussionen mellan Wicksell och mig i de två senaste häftena af denna tidskrift kännetecknas bl. a. af ömsesidiga missuppfattningar. I min uppsats »Om exportafgifter och annat» har jag missuppfattat innebörden af hans i Dagens Nyheter i juni detta år framlagda förslag till botande af dyrtiden. Och i sitt svar »Medel mot dyrtiden» har Wicksell, vid kritiken af vissa punkter i min uppsats utgått ifrån, att jag rätt uppfattat hans förslag, och på grund häraf fått fram ett förbiseende i ett af mig anfördt exempel, som i verkligheten ej existerar.

Min missuppfattning har bestått i, att jag antog, att Wicksells mening varit att föreslå en *viss* kombination af exportafgifter (jämte importpremier) och restriktiv diskontopolitik, medan däremot hans verkliga mening varit, att exportafgifter jämte importpremier egentligen borde för uppgifternas lösande användas, medan diskontopolitiken skulle spela den mer underordnade rollen att ej hindra verkan af förstnämnda medel.

Å sid. 304 i sin artikel om medel mot dyrtiden riktar Wicksell mot mig den anmärkningen, att jag i min artikel om exportafgifter skulle gjort mig skyldig till följande förbiseende: i ett där sid. 272—4 anfördt exempel hade jag antagit, att i växelkursen i Sverige på utlandet skulle sjunka, under det att enligt Wicksells mening växelkursen tvärtom skulle komma att stiga. Wicksell yttrar (sid. 304) om detta mitt exempel: »Han anser, att *åsättandet af exportafgifter*¹ skulle ytterligare och i betydande grad *höja* värdet af vår valuta gent emot utlandets² och därigenom i motsvarande grad minska våra exportvarors pris i svensk exporthamn, hvadan exportafgifterna efter hand måste sättas afsevärdt lägre än från början bestämts.» Något dylikt har jag emellertid ej i mitt exempel uttalat. Jag har aldrig påstått, att exportafgifters åsättande skulle leda till sänkning af

¹ Denna kursivering gjord nu.

² D. v. s. sänka växelkursen i Sverige på utlandet.

de utländska växelkurserna i Sverige. Den förutsättning, hvarpå mitt exempel var byggdt och som mycket skarpt poängterades, var, såsom nyss antyddes, att dyrtiden skulle botas genom en *sådan* kombination af exportafgifter (resp. importpremier) och en restriktiv diskontopolitik, att prisnivåns genomsnittliga stegring till fullo undanröjdes genom den restriktiva diskontopolitiken och att exportafgifter (resp. importpremier) blott användes för att undanröja de förskjutningar mellan de olika varornas priser, som genom de ändrade förhållandena i utlandet under kriget framkallats. Hvad jag tänkte på, gick sålunda *i samma riktning* som följande uttalande af Wicksell sid. 307 i hans uppsats.

»Praktiskt åter torde det finnas mycket, som talar för, att man borde angripa saken från båda hållen på en gång, d. v. s. nöja sig med något lägre exportafgifter men samtidigt genom en restriktiv diskontopolitik söka höja den svenska kronans värde i utländskt mynt och därmed likaledes inverka modererande på hela den genomsnittliga prisnivån här hemma.»

Den i detta uttalande angifna rollfördelningen mellan diskontopolitik och exportafgifter — ehuru mer preciserad i nyss angifna riktning — var just den förutsättning, hvarpå mitt exempel var byggdt, hvadan sålunda Wicksells anmärkning om ett förbiseende från min sida varit obefogad.¹ Mitt fel har uteslutande bestått i, att jag missuppfattat innebörden i Wicksells förslag.

Men jag lämnar nu dessa tämligen ointressanta inbördes missförstånd och öfvergår till några betraktelser rörande Wicksells verkliga förslag.

För detta ändamål är det emellertid nödvändigt att, något mer än Wicksell själf gjort, precisera förslagets detaljer.

Första punkten därvid är, hvilka varor enligt förslagets grundtanke böra beläggas med exportafgifter. Wicksell har med anledning af en anmärkning sid. 274 i min uppsats »om exportafgifter och annat» uttalat sig om denna punkt. Han yttrar sid. 306—7:

»Davidson tar för att stödja sitt påstående i betraktande *tre* varor eller varugrupper, som han kallar *a*, *b* och *c*. Den sistnämnda af dessa skulle under inflytande af utländsk efterfrågan ha stigit i pris utöfver sina nuvarande produktionskostnader. Varan *b* åter vore visserligen föremål för export, men dess pris stode icke öfver de nutida produktionskost-

¹ Här af framgår ock, att hans anmärkning sid. 304 not 2 angående faktorn $\frac{40}{52}$ är obefogad. Min förutsättning var, att den genomsnittliga prisnivån under kriget höjts i proportionen från 40 till 52 och att denna höjning skulle undanröjas genom den restriktiva diskontopolitiken, hvadan en vara, som nu betingar ett pris af 62 kr., skulle genom diskontopolitiken nedbringas till $\frac{40}{52} \cdot 62$ kronor eller till 48 kr. Återstoden af den önskvärda reduceringen af den ifrågavarande varans pris, nämligen från 48 kr. till 40 kr., skulle då ske genom exportafgifter.

naderna. Varan *a* slutligen vore i det hela icke föremål för export. Åsättande af exportafgift kunde därför, menar han, blott ifrågakomma för varan *c*. Varan *b* skulle, om dess export försvårades, nedtryckas i pris under sina produktionskostnader, hvilket vore en orättvisa, i synnerhet vid jämförelse med varan *a*, hvars pris förblefve oberoende af alla exportafgifter. Här förbigår emellertid D., att exportafgifterna enligt mitt förslag skulle användas till att göra äfven de importerade varorna samt de med dem konkurrerande inhemska varorna billigare och alltså direkt och indirekt *sänka* produktionskostnaderna för alla tre varuslagen i fråga, *a*, *b* och *c*. Äfven varan *b* knnde alltså utan någon orättvisa underkastas exportafgift, och hvad varan *a* anginge, får man väl antaga, att samma orsaker, som föranledt dess stegrade pris skulle, om de upphäfdes, komma detta pris att sjunka.»

Jag erinrar om, att det af mig här anförda exemplet hade framställts med anledning af min felaktiga uppfattning af innebörden af Wicksells förslag. Min anmärkning träffar därför ej Wicksells verkliga förslag. Men nyssanförda uttalande af Wicksell vittnar om, att Wicksell själf ej fullt genomtänkt sitt förslags konsekvenser. Detta förslag måste nämligen nödvändiggöra exportafgifter icke blott på varorna *b* och *c* utan också på varan *a*, d. v. s. öfverhufvudtaget på alla varor, hvilkas priser nedtryckas under nuvarande nivå, såvida ej exporten af dessa varor rent af förbjudes (hvilket sistnämnda ju är detsamma som påläggande af oändligt höga exportafgifter). Ty påläggas ej vederbörliga exportafgifter, skulle dessa varors export blifva lönande. Detta gäller ock de varor, för hvilkas import premier betalats: i regeln skulle exporten af dessa varor i oförändradt skick väl komma att förbjudas, men i den mån dessa importerade varor tjäna såsom produktionsmedel för exportvaror, måste dessa senare beläggas med exportafgifter. Wicksells förslag, rätt uppfattadt, leder sålunda till exportafgifter på så godt som alla varor och nödvändiggör sålunda en exporttulltaxa af ännu större dimensioner än nuvarande tulltaxa.

Vidare måste denna taxa för exportafgifter och importpremier blifva föremål för en regelbunden revision med ändringar af taxesatserna, bl. a. allt efter som priserna på de olika varorna i utlandet ändras, i syfte dels att hindra vår genomsnittliga prisnivå att åter höjas eller sänkas, dels att bevara det rätta förhållandet mellan de olika varornas priser; sistnämnda förhållande är, såsom vissa på senare tider inträffade händelser visat, ej någon *quantité négligeable*.

Därvid kan man ej taga de utländska priserna direkt till norm, utan måste nöja sig med att följa de inhemska priserna på de olika varorna och sålunda, allt efter som dessa inhemska priser stiga eller sjunka, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån resp. exportafgifter eller importpremier böra höjas eller sänkas. Allt detta får emellertid ej ske rent

mekaniskt eller schablonmässigt, utan man måste taga hänsyn till orsakerna till prisändringarna i de särskilda fallen.

Om sålunda priset på en vara ändrats på grund af ändrade produktionskostnader, får detta icke under alla förhållanden föranleda någon ändring af exportafgifter resp. importpremier. Om t. ex. på grund af ändrade tekniska förhållanden priset på en vara stigit, skulle, om exportafgiften å varan i följd däraf ökas, produktionen af denna vara ej längre blifva lönande. Icke heller är det riktigt att i detta fall genom höjning af importpremierna å varan eller dess produktionsmedel söka hindra prisstegringen.

På betydelsen af dessa praktiska svårigheter vill jag ej här närmare ingå. Wicksell lär nog bagatellisera dem lika väl som de svårigheter, jag i min förra artikel berörde.

Vore Wicksells förslag praktiskt utförbart, innebure det emellertid bl. a. tvenne stora fördelar. Den ena är, att det skulle skydda vårt land mot den guldinvasion, hvilken den i februari anordnade guldspärningen afsett att förhindra, men på grund af vår myntkonvention med Danmark och Norge ej kan förhindra.¹ Den andra fördelen är, att våra växelkurser på de utländska guldländerna skulle hålla sig kring guldpari och sålunda ej hos dessa länder väcka den känsla af obehag, som deras höga växelkurser på Sverige nu tydligen framkalla.

---

¹ I en not å sid. 307 uttalar Wicksell sin undran öfver, att jag skulle ställa mig något skeptisk gent emot en restriktiv diskontopolitiks förmåga att under nuvarande förhållanden nedbringa vår prisnivå, och menar, att jag härvid gjort mig skyldig till en motsägelse mot mina föregående uttalanden. Jag vet ej, hvilket mitt yttrande han med denna anmärkning afser, men att jag är i förevarande afseende skeptisk, är riktigt, och detta beror på, att så länge Danmark och Norge kunna tjäna såsom inkörsportar för guldinflöde till Sverige, blefve en restriktiv diskontopolitiks verkningar eluderade.

